

ÇİMKENT'TEN İSTANBUL'A

Ramilya TOKLAYEVA

Ramilya Toklayeva

Ahıska'nın Hokam köyünden bir ailenin kızıdır. Ailesi, 1944 sürgününde Kırgızistan'ın Oş şehrine, daha sonra da Kazakistan'a gitmiş. Hep oradan oraya taşınıp durmuşlar... Nihayet Kazakistan'da Çimkent şehrinin bir köyüne yerleşmişler. İşte İstanbul Üniversitesi Psikoloji öğrencisi Ramilya'nın hikâyesi kendi kaleminden...

İnsanların hayallerini gerçekleştirmesi kadar güzel bir şey yoktur.

İstanbul benim için bir hayaldi... Önceleri sadece hayallerimi süsleyen bu şehir, bir şans eseri olarak okumaya başladığım ve artık içinde yaşadığım bir şehir oldu.

Ailem Kazakistan'ın Çimkent şehrinde yaşıyor. Ailede altı kişiyiz: Annem, babam, ben, iki erkek ve bir kız kardeşim var. Babam kendi işiyle uğraşıyor, annem ev hanımı, kardeşlerim de okuyor. Annem babam üniversite mezunu olup

diğer Ahıska Türkü hemşehrilerimiz gibi örf ve âdetlerine bağlı insanlardır. Onlara gör bir kız evlâdın uzaklarda, hele başka bir ülkede okuması kolay kabul edilecek şey değil. Bundandır ki buralara gelip okumamı ciddi anlamda şans olarak görüyorum. Bizim aile çevremizde kızları pek okutmazlar; hatta çocuklukla erken yaşlarda evlendirirler. “Kadının yeri, kocasının yanındır.” derler. Okumuş kişiler olan annem ve babam, eğitim konusunda pozitif düşünürler; çocukların eğitim işlerine de çok önem verirler. Bu da bizim için bir şans... Yoksa okumak için İstanbul'a nasıl gelirdim...

Kazakistan'da Kazak-Türk Kız Lisesinde okudum. Türkiye Türklerini ilk olarak orada tanıdım. Tabii diğer taraftan Türk televizyon kanalları... Burada yaşayanlar arasında Türkiye'ye büyük bir ilgi var. Bizler Ahıska Türkleri olduğumuz için zaten ayrı bir Türklük sevdasıyla ve Türkiye hasretiyle yaşıyoruz. Bu yüzden Türk okullarında okumak bizler için bir ayrıcalıktı: O kadar hevesliydim ki o güler yüzlü yardımsever insanlar bana çok sıcak geliyordu. Bu güler yüzlü yardımsever insanlar Türklere olan merakımı daha da arttırdı. Hep Türkçe kitaplar okumaya çalışıyordum, Türk filmleri ilgimi çekiyordu, Türkçe şarkılar çok hoşuma gidiyordu. Bu şarkıları ezberlemeye çalışıyordum. İlk Türk dilinde okuduğum kitap *Çalılıkusu*'ydu. Kitapta anlatılan o eski Anadolu hayatı o kadar ilgimi çekmişti ki Türkiye'ye olan ilgim günden güne artıyordu. Türkçemi geliştirdikçe içimden hep pratik yapmak geliyordu. Nerede bir Türk görsem koşar, onunla konuşmaya başlardım. Bu merak ve ilgiyle Türkiye'yi ve bilhassa İstanbul'u araştırırdım. Bu şehir büyük Türk imparatorluğunun, Osmanlı'nın başkentiydi. İki deniz arasındaki boğaza kurulmuş, tarihî ve tabii güzellikleriyle dünyada bilinen bir yerdi.

İçimde gizliden gizliye Türkiye'de üniversite okuma hayali yeşermeye başladı. Geleneklerine bağlı bir ailenin çocuğu olduğum için bunu kimseye söylemeye cesaret edemiyordum.

Sene sonuna yaklaştıkça cesaret edip babama sordum: “Türkiye’ye okumaya gitsem ne kadar güzel olurdu!” Babam bu sözüme pek aldırmadı. “Bu kadar uzağa gitmene gerek yok; burada da okuyabilirsiniz!” dedi. Moralim çok bozulmuştu ama ümidimi kaybetmedim. TCS’ye hazırlanmaya devam ediyordum. Akrabalarım, “Nerede ve ne okumayı düşünüyorsun?” diye sorduklarında verdiğim cevaba gülüp geçiyorlardı. “Sen kız başına oralara gidip ne yapacaksın! Boş ver, vazgeç sen bu fikirden!” diyorlardı. Ben söylenenlere aldırmadan kararlılıkla sınavlara hazırlanıyordum.

TCS başarılı bir şekilde sonuçlandı ve Ahıska Türkleri arasında birinci oldum. Ama içimde babamın onayını alamamamın korkusu ve burukluğu vardı. Bu mutlu haberi ilk önce babama vermek istedim. Başta olumsuz bakmış olsa da bana izin verdi. O gün dünyanın en mutlu insanı bendim! Bu mutlu haberin arkasından hemen hazırlıklara başladım. Gideceğim yerle ilgili bir şeyler öğrenmeye çalışıyordum. Okulumdaki Türk hocalardan “Bana Türkiye’yi, Türkleri ayrıntılı bir şekilde anlatır mısınız?” diye rica ediyordum.

Hazırlıklarımı tamamladıktan sonra bütün akrabalarım, arkadaşlarımla vedalaşma zamanı gelmişti. Hepimiz hüznüydük... Sevdiklerinden, aileden, çevrenden ayrılmak kolay değildi. Artık ne de olsa tek başıma bir hayata başlıyordum. Bu sefer bir ihtiyacım olsa annem, babam ve kardeşlerim yanımda olmayacaklardı. Her güzel şeyin bir bedeli vardı. Yalnızlık da, hasret de, gurbet de İstanbul’un bedeliydi ve İstanbul buna değerdı.

Şimdi düşünüyorum da, tabii ki değdı, diyorum.

O gün bir arkadaşım ile birlikte yola çıkarken, ailelerimiz bizi havaalanına getirmişlerdi. İkimiz de çok heyecanlıydık. İşlerimizin nasıl gideceğini, nelerle karşılaşacağımızı, her şeyi merak ediyorduk. Bizi nasıl karşılayacaklardı? Kimlerle tanışacaktık? Oralara sevebilecek miydik? Yeni arkadaşlarımız nasıl insanlar olacak? Aramızda bunları konuşuyorduk...

Nihayet Türkiye’ye geldik. Uçaktan iner inmez her şey bize çok farklı gelmeye başladı. Sıcak, yardımsever, güler yüzlü insanlar bizi çok etkiledi. Hatta

hava bile farklı geldi bize. Ahıska kontenjanıyla geldiğimiz için bir yıl Türkçemizi geliştirmek üzere İzmir’e gönderildik. İzmir’de devlet kız öğrenci yurduna yerleştik gideceğimiz dil kursu da hemen yakındı ve yürüyerek gidip geliyorduk.

İzmir, tabii güzelliğı, havası ve masmavi deniziyle bizi büyüledi. Konak, Karşıyaka, faytonlar, kibar insanlar... Her şey seyrettiğimiz filmlerdeki gibiydi. Bir körfezin sahillerine kurulmuş olan bu güzel şehri beğenmemek imkânsızdı. Ama İstanbul merakımız hâlâ bütün canlılığıyla duruyordu. Sonra bir gün İstanbul’a gezi düzenlendi.

Bir otobüs dolusu öğrenci toplanarak İstanbul’a gittik. Gece vakti yola çıktık; sabaha doğru İstanbul’daydık. Bizler otobüsten inerken sabah ezanları okunmaya başladı. Hayatımda ilk defa o selâtin camilerden yükselen ezan seslerini duyuyordum. Bu sesler, ruhumuzda ilahî duygular uyandırdı. Hatta duyduğum heyecandan tüylerim diken diken oldu. Daha önce televizyondan duyduğum bu sesi canlı canlı duymak, kalbin derinliklerinde hissetmek bambaşkaydı. Müslüman olduğumuz halde hayatımızda ilk defa ezan sesi duyuyorduk. Sabahın bu saatinde camilere koşan insanları seyrediyordum.

Her şey çok farklıydı buralarda. Eyüp Sultan Camii, Sultan Ahmet, Ayasofya, Topkapı Sarayı, Boğaz Köprüsü, bizi büyülemişti. Tıpkı romanlarda, hikâyelerde ve masallarda anlatıldığı gibiydi. Türkiye’de olduğuma hâlâ inanmıyordum ve o gün anladım ki şâirin dediğı gibi, “İnsan hayal ettiğı müddetçe yaşamış.”

götürüyorlardı. Türkler sadece bizlere sahip çıkmakla kalmıyor ayrıca gelen misafirleri de çok iyi karşılıyorlar. İstanbul'a geldiğim sene ailem çok endişeleniyordu. Acaba yerleşebildim mi, kimlerle kalıyorum, bize nasıl davranıyorlar... Bu merakla Kazakistan'dan kalkıp ziyaretime geldiler. Ben onları nereye yerleştireceğim, nerele-ri gezdireceğim diye düşünürken derdimi arkadaşşıma açmaya karar verdim. Arkadaşıım da İstanbul'da oturan bir aileyle görüşmemi tavsiye etti. O iyi kalpli insanlar bize ev sahipliği yaptı. Bizi kendi alt katlarındaki

Bu arada şunu da düşündüm: İnsan bir şeyi gerçekten çok isterse onu muhakkak elde edebilir; yeter ki kararlı ve gayretli olsun.

Bu geziden sonra üniversiteyi mutlaka İstanbul'da okumalıyım dedim. Geziden döner dönmez sınavlara hazırlanmaya başladım. Türk dilini zaten önceden de bildiğim için kursta da pek zorlanmadım. Bol bol kitap okumaya çalıştım, kurslara gittim, imkân ve fırsat buldukça da Türkiye'yi gezdim. O sene üniversite sınavına girdik. İstediğim bölümü hem de İstanbul üniversitelerinden birini kazandım. İstanbul'u kazandığım için bir yandan sevinirken bir yandan da üzüliyordum. Çünkü en yakın arkadaşşıım Anakara'yı kazanmıştı, ayrılmak zorundaydık.

Bizimle İzmir'de okuyan yabancı bir arkadaşşıımla İstanbul'a geldik. İstanbul'da bizi öğrenci temsilcileri karşıladı ve devlet yurtlarına yerleştirip üniversite kayıtlarımızı yapmamıza yardımcı oldular.

İstanbul'a alışmamız kolay olmadı. Burada her şey bize çok pahalı geliyordu. Bir de aileden uzak olmanın sıkıntısı vardı tabii. Bunun dışında her şey güzeldi. Şehre, üniversiteye, ortama çabuk ayak uydurduk. Her şeyi çabuk öğrendik. Buradaki insanlar bize çok iyi davranıyorlardı. Bilhassa yabancı olduğumuzu duyunca bize daha çok yardım etmeye çalışıyorlardı. Bazen yolu şaşırdığımızda insanlara sorunca çok yardımcı oluyorlardı. Yabancı olduğumuzu öğrenince de neredeyse gideceğimiz yere kadar

eve yerleştirdiler. Her sabah kahvaltı hazırlayıp getiriyorlardı. Akşam da mutlaka akşam yemeğine davet ediyorlardı. Ailem de böyle insanlarla tanışınca benim emin ellerde olduğuma kani oldular.

Bize sundukları bunca imkânlar için, bizlere ailelerimizi aratmayan o yüce gönüllü insanlara minnettarım. Her sıkıldığımda, daraldığımda biliyorum ki her kapıyı çalabilirim ve bana mutlaka el uzatırlar.

Bu yaz Amerika'da üç ay kaldım ve çalıştım. Dilimi geliştirdim, birçok eyaleti gezdim, gördüm ama burada bulduklarımı orada bulamadım. İmkânların fazla olması orada olmayan merhameti karşılıksız iyiliğin eksikliğini kapatmıyordu. Amerika çok güzel, gelişmiş bir yer, Amerikalılar da çok kibar, güler yüzlü iyi insanlar ama ben Türkiye'de bulduğumu orada bulamadım. Buradaki aile ortamını, kardeşliği, sıcaklığı, samimiyeti ben hiçbir yerde bulamadım. Türkiye'nin ayrı bir yeri var.

Bu yıl Türkiye'de üniversitede son senem... Aıştığım güzel ortamdan ayrılacağım için üzü- lüyorum. Ama bir o kadar da mutluyum ki bunları yaşadım ve şimdi sıra bende. Ve ümit ediyorum ki bende memleketime döndüğümde vatanıma, milletime hayırlı ve faydalı bir vatandaş olacağım. 1944 kışında sürgüne gönderilen ve 67 yıldan beri vatanından uzaklarda, darmadağın yaşayan halkıma karşı sorumluluklarım olduğunu düşünüyorum.